

Dokument zasedanja

A9-0212/2021

22.6.2021

POROČILO

o pregledu makroekonomskega zakonodajnega okvira za boljši učinek na evropsko realno gospodarstvo ter večjo preglednost pri odločanju in demokratično odgovornost
(2020/2075(INI))

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

Poročevalka: Margarida Marques

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	21
MNENJE ODBORA ZA USTAVNE ZADEVE.....	26
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	33
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	34

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o pregledu makroekonomskega zakonodajnega okvira za boljši učinek na evropsko realno gospodarstvo ter večjo preglednost pri odločanju in demokratično odgovornost (2020/2075(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, ki je bila podpisana leta 1957 v Rimu,
- ob upoštevanju člena 2 Pogodbe o Evropski uniji,
- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 121, 122, 126 in 136 ter Protokola št. 12,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 20. oktobra 2010 o finančni, gospodarski in socialni krizi: priporočila za ukrepe in pobude, ki naj bi jih sprožili (vmesno poročilo)¹, in z dne 6. julija 2011 o finančni, gospodarski in socialni krizi: priporočila za ukrepe in pobude, ki naj bi jih sprožili²,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic³,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1173/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o učinkovitem izvrševanju proračunskega nadzora v euroobmočju⁴,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju⁵,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1175/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o spremembi Uredbe (ES) št. 1466/97 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik⁶,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij⁷,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) št. 1177/2011 z dne 8. novembra 2011 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s

¹ UL C 70E, 8.3.2012, str. 19.

² UL C 33E, 5.2.2013, str. 140.

³ UL L 306, 23.11.2011, str. 41.

⁴ UL L 306, 23.11.2011, str. 1.

⁵ UL L 306, 23.11.2011, str. 8.

⁶ UL L 306, 23.11.2011, str. 12.

⁷ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

čezmernim primanjkljajem⁸,

- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo⁹,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 473/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o skupnih določbah za spremljanje in ocenjevanje osnutkov proračunskih načrtov ter zagotavljanje zmanjšanja čezmernega primanjkljaja držav članic v euroobmočju¹⁰,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2015 o pregledu okvira za gospodarsko upravljanje: ocena stanja in izzivi¹¹,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. februarja 2015 z naslovom Kako čim bolje izkoristiti prožnost v okviru obstoječih pravil pakta za stabilnost in rast (COM(2015)0012),
- ob upoštevanju poročila štirih predsednikov z dne 5. decembra 2012 z naslovom Na poti k pravi ekonomski in monetarni uniji, poročila petih predsednikov z dne 22. junija 2015 o dokončanju evropske ekonomske in monetarne unije, bele knjige Komisije z dne 1. marca 2017 o prihodnosti Evrope in dokumenta Komisije z dne 31. maja 2017 z razmislekom o poglobitvi ekonomske in monetarne unije,
- ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 03/2018 z naslovom Revizija postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru¹²,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 o pregledu ekonomskega upravljanja (COM(2014)0055),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. marca 2020 z naslovom Usklajen gospodarski odziv na izbruh virusa COVID-19 (COM(2020)0112),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. marca 2020 o uporabi splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast (COM(2020)0123),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 27. maja 2020 z naslovom Čas za Evropo:

⁸ UL L 306, 23.11.2011, str. 33.

⁹ UL L 140, 27.5.2013, str. 1.

¹⁰ UL L 140, 27.5.2013, str. 11.

¹¹ UL C 407, 4.11.2016, str. 86.

¹² Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.

- obnova in priprava za naslednjo generacijo (COM(2020)0456),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 27. maja 2020 o proračunu EU kot gonilu načrta okrevanja za Evropo (COM(2020)0442),
 - ob upoštevanju predloga Komisije z dne 28. maja 2020 za Uredbo Sveta o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po pandemiji COVID-19 (COM(2020)0441),
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (uredba o taksonomiji)¹³,
 - ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 16/2020 z naslovom Evropski semester – s priporočili za posamezne države se obravnavajo pomembna vprašanja, vendar jih je treba bolje izvajati,
 - ob upoštevanju ocene fiskalnih pravil EU Evropskega fiskalnega odbora (EFB) z dne 11. septembra 2019 s poudarkom na zakonodajnem šesterčku in dvojčku, letnega poročila EFB z dne 29. oktobra 2019, izjave EFB z dne 24. marca 2020 o covidu-19, ocene EFB z dne 1. julija 2020 o fiskalni naravnosti, primerni za euroobmočje v letu 2021, in letnega poročila EFB za leto 2020 z dne 20. oktobra 2020,
 - ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 11. decembra 2020 o večletnem finančnem okviru in načrtu za okrevanje Next Generation EU, covidu-19, podnebnih spremembah, varnosti in zunanjih odnosih,
 - ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev¹⁴,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami¹⁵,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. maja 2020 o novem večletnem finančnem okviru, lastnih sredstvih in načrtu za okrevanje¹⁶,
 - ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19¹⁷,
 - ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 21. julija 2020,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. julija 2020 o sklepih z izrednega zasedanja

¹³ UL L 198, 22.6.2020, str. 13.

¹⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0358.

¹⁵ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0054.

¹⁶ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0124.

¹⁷ UL L 159, 20.5.2020, str. 1.

Evropskega sveta od 17. do 21. julija 2020¹⁸,

- ob upoštevanju letne strategije Komisije za trajnostno rast za leto 2021 z dne 17. septembra 2020 (COM(2020)0575),
 - ob upoštevanju svojega stališča z dne 16. septembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije¹⁹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2020 o naložbenem načrtu za trajnostno Evropo – financiranje zelenega dogovora²⁰,
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost²¹,
 - ob upoštevanju februarjske evropske gospodarske napovedi Komisije – Zima 2021 (institucionalni dokument 144) iz februarja 2021,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Eno leto po izbruhu COVID-19: odziv fiskalne politike (COM(2021)0105),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 o pregledu ekonomskega upravljanja – Poročilo o uporabi uredb (EU) št. 1173/2011, (EU) št. 1174/2011, (EU) št. 1175/2011, (EU) št. 1176/2011, (EU) št. 1177/2011, (EU) št. 472/2011 in (EU) št. 473/2013 ter o primernosti Direktive Sveta 2011/85/EU (COM(2020)0055),
 - ob upoštevanju evropske gospodarske napovedi Komisije – Pomlad 2021 (institucionalni dokument 149) iz maja 2021,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. junija 2020 z naslovom Usklajevanje ekonomskih politik v letu 2021: premagovanje COVID-19, podpora okrevanju in posodobitev našega gospodarstva (COM(2021)0500),
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve in mnenja Odbora za ustavne zadeve (A9-0212/2021),
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
- A. ker je bil v zadnjih 30 letih okvir ekonomskega upravljanja večkrat spremenjen, da bi odpravili pomanjkljivosti pri njegovi zasnovi in izvajanju ter ga prilagodili novim gospodarskim izzivom;
- B. ker sedanji okvir vsebuje konceptualne in praktične pomanjkljivosti, zaradi katerih so se oblikovala prezapletena pravila, poleg tega pa je prišlo do slabega izvrševanja, pomanjkanja odgovornosti in tudi pomanjkanja spodbud za izvajanje simetričnih proticikličnih politik; ker sedanji okvir ni uspel zmanjšati razlik v EU niti zaščititi ali

¹⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0206.

¹⁹ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0220.

²⁰ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0305.

²¹ UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

- spodbuditi javnih naložb, ki bi podprle rast;
- C. ker so bile po svetovni finančni krizi zaporedne reforme ekonomske in monetarne unije usmerjene v zmanjševanje tveganja, niso pa uvedle elementov delitve tveganja;
 - D. ker je v programih makroekonomskega prilagajanja manjkala nacionalna odgovornost, poleg tega pa so ti programi negativno vplivali na družbeno strukturo držav, ki so jih izvajale;
 - E. ker je Komisija leta 2015 sprejela smernice o tem, kako najbolje izkoristiti prožnost v pravilih Pakta za stabilnost in rast za krepitev povezave med strukturnimi reformami, naložbami in fiskalno odgovornostjo;
 - F. ker se Evropska unija spopada z več dolgoročnimi izzivi, in sicer javnozdravstveno krizo, podnebno krizo in pomanjkanjem naložb v javno infrastrukturo, ki vsi še povečujejo socialno-ekonomske razlike;
 - G. ker izziv dvojnega prehoda zahteva dodatne javne naložbe, ki pa jih sedanji fiskalni okvir omejuje; ker so bile naložbe javnega in zasebnega sektorja že pred krizo nezadostne, kljub zgodovinsko nizkim obrestnim meram;
 - H. ker so se bruto javne naložbe zaradi finančne krize in krize državnega dolga zmanjšale, v številnih državah članicah pa so neto javne naložbe celo negativne, kar pomeni, da sedanji fiskalni okvir vodi v pretirano recesivne ukrepe za konsolidacijo in prispeva k zmanjšanju javnih naložb v obdobjih fiskalne konsolidacije;
 - I. ker v financiranju naložb obstajajo velike vrzeli, ki bi jih bilo treba zapolniti: 470 milijard EUR na leto do leta 2030 za uresničitev okoljskih ciljev EU²², 142 milijard EUR na leto za družbeno infrastrukturo, kot so bolnišnice ali šole,²³ in 190 milijard EUR na leto za stabilizacijo javnega kapitala²⁴;
 - J. ker je bila stopnja javnega dolga visoka že na začetku pandemije in ker bodo izjemna gospodarska recesija in izjemni nacionalni fiskalni ukrepi, sprejeti v odziv na pandemijo, ter potrebna sredstva za podporo trajnostnega in vključujočega okrevanja vplivali na javne finance, zaradi česar bo razmerje med javnim dolgom in BDP v EU doseglo novo najvišjo vrednost nad 100 % BDP;
 - K. ker sta okoljska²⁵ in socialna trajnost povezani s tveganji za dolgoročno fiskalno

²² Komisija, *Identifying Europe's recovery needs* (Prepoznavanje potreb Evrope za okrevanje), (SWD(2020)0098), 27.5.2020, str. 14–16.

²³ Ta ocena zajema le zdravstveno in dolgotrajno oskrbo (70 milijard EUR), izobraževanje in vseživljenjsko učenje (15 milijard EUR) ter cenovno dostopna stanovanja (57 milijard EUR). Vir: Franssen, L., Bufalo, G., Reviglio, E., *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe - Report of the High-Level Task Force on Financing Social Infrastructure in Europe* (Spodbujanje naložb v družbeno infrastrukturo v Evropi - Poročilo delovne skupine na visoki ravni za financiranje družbene infrastrukture v Evropi), 2018, str. 116.

²⁴ Komisija, *Identifying Europe's recovery needs* (Prepoznavanje potreb Evrope za okrevanje), (SWD(2020)0098), 27.5.2020, str. 18–20.

²⁵ *Extreme disasters tend to lower economic output* (Ekstremne nesreče običajno povzročijo nižje gospodarske rezultate) (Botzen, Deschenes in Sanders, 2019); Mednarodni denarni sklad napoveduje, da bi lahko večje nesreče, povezane z vremenom, negativno vplivale na realni BDP na prebivalca in da bi države, ki so bolj opremljene za ukrepanje ob večjih naravnih nesrečah, te posledice lažje ublažile.

vzdržnost;

- L. ker pandemija povzroča izjemen zunanji šok z obsežnimi asimetričnimi učinki, kar negativno vpliva na gospodarske obete EU in povečuje razlike med državami članicami;
- M. ker so se ob pandemiji povečale že obstoječe neenakosti in revščina, poleg tega pa se je pokazal pomen evropskega socialnega modela in njegovih obstoječih socialnih varovalnih mrež;
- N. ker v Evropi gospodarske napovedi^{26,27} kažejo na različno hitro, nepopolno in neenakomerno okrevanje; ker se kampanja cepljenja odvija vedno hitreje in ker je zelo verjetno, da bo prišlo do razlik in poglobljanja neenakosti med državami, sektorji in segmenti družbe, zlasti med mladimi delavci, ženskami in nizko usposobljenimi delavci;
- O. ker za gospodarstva nekaterih držav članic še vedno obstajajo dolgoročna tveganja, zato bi bilo treba ob prenehanju podpore uvesti ukrepe za lažje ustvarjanje in prerazporejanje delovnih mest, in sicer s programi prekvalifikacije, po potrebi skupaj z dohodkovno podporo;
- P. ker lahko geopolitična tveganja vplivajo na vzdržnost državnega dolga;
- Q. ker se je diskrecijska fiskalna podpora med državami članicami razlikovala po velikosti in sestavi, pri čemer se je jasno pokazala pozitivna korelacija med fiskalnim manevrskim prostorom in obsegom političnega ukrepanja, to pa je privedlo do asimetričnega odziva ter bi lahko povzročilo tudi neenake konkurenčne pogoje na notranjem trgu in dodatno poglobilo razlike pri hitrosti okrevanja;
- R. ker je EU z odzivom na krizne razmere²⁸ okrepila ekonomsko in monetarno unijo ter je bila doslej uspešna pri vzpostavljanju zaupanja, tako da se je zmanjšala nestanovitnost finančnih trgov; v zvezi s tem poudarja pomen izdajanja obveznic EU;
- S. ker je Komisija leta 2020 začela javno posvetovanje v zvezi s pregledom učinkovitosti okvira ekonomskega upravljanja, ki pa ga je morala prekiniti zaradi izbruha pandemije covid-19;
- 1. poziva Komisijo, naj ponovno začne javno razpravo o pregledu evropskega okvira ekonomskega upravljanja in na podlagi pregleda pripravi celovite, v prihodnost usmerjene zakonodajne predloge; je seznanjen, da je bil pregled okvira ekonomskega upravljanja zaradi pandemije odložen;

Fiskalna politika za trajnostno in vključujoče okrevanje

²⁶ Pomladanske gospodarske napovedi Komisije iz leta 2021 kažejo recesijo v višini –6,1 % BDP v EU in –6,6 % BDP v euroobmočju v letu 2020. Rast BDP naj bi se kratkoročno le počasi povečevala, in sicer naj bi v EU v letu 2021 dosegla 4,2 % in v letu 2022 4,4 %, v euroobmočju pa naj bi v letu 2021 dosegla 4,3 % in v letu 2022 4,4 %.

²⁷ *World Economic Outlook: Managing Divergent Recoveries* (Svetovne gospodarske napovedi: kako ukrepati ob različno uspešnem okrevanju), Mednarodni denarni sklad (april 2021).

²⁸ Zlasti s svežnjem za okrevanje in instrumentom SURE.

2. pozdravlja uporabo splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast, ki je v celoti upravičena zaradi gospodarskih in socialnih posledic pandemije; je seznanjen, da se z uporabo klavzule ne odložijo postopki pakta, in priznava, da bo to Komisiji in Svetu omogočilo, da sprejmeta potrebne ukrepe za politično usklajevanje v okviru pakta, pri tem pa ne bosta upoštevala proračunskih zahtev, ki bi se običajno uporabljale; poudarja, da so na podlagi splošne odstopne klavzule države članice lahko sprejele ukrepe v zvezi z velikim obsegom odhodkov in prihodkov, da bi čim bolj zmanjšale gospodarske in socialne posledice pandemije, in opozarja, da bi bilo treba fiskalno podporo odpraviti postopoma, saj bi tako podprli prizadevanja držav članic za podporo okrevanju ter za krepitev gospodarske in socialne odpornosti; je seznanjen s prožnostjo sedanjega okvira za ekonomsko upravljanje, ki spremlja usklajen politični odziv na krizo zaradi covid-19;
3. pozdravlja sporočilo Komisije z dne 3. marca 2021 s predstavljenimi premisleki o deaktivaciji oz. nadaljnji uporabi splošne odstopne klavzule; ugotavlja, da bi bilo treba pri tem upoštevati splošno oceno stanja gospodarstva, ki bi temeljila predvsem na kvantitativnih merilih; se strinja, da bi moralo biti ključno merilo raven gospodarske dejavnosti v EU oz. euroobmočju v primerjavi z ravnmi pred krizo; vseeno poudarja, da so v EU in gospodarstvu euroobmočja pomembne spremembe zdravstvenih, socialnih in gospodarskih razmer; pozdravlja sporočilo Komisije z dne 2. junija 2021 o usklajevanju ekonomskih politik²⁹, v katerem je navedeno, da se bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast v letu 2022 še naprej uporabljala, deaktivirali pa naj bi jo leta 2023;
4. meni, da bo pregled okvira ekonomskega upravljanja potekal v težkih razmerah, ko so obrestne mere nizke, zadolženost pa izjemno globoka, ter ob velikem svežnju za fiskalno okrevanje, ki ga sestavljajo nepovratna sredstva in posojila, financirana z dolgom EU;
5. meni, da je treba okvir EU za ekonomsko upravljanje pregledati; se strinja z Evropskim fiskalnim odborom, da je pomembno imeti jasno začrtano pot k revidiranemu fiskalnemu okviru, po možnosti pred deaktivacijo splošne odstopne klavzule;
6. se zaveda, da bo pregled težji ter bolj sporen in razdiralen, če se bo začel po deaktivaciji splošne odstopne klavzule; zato meni, da bi bilo treba o pregledu okvira ekonomskega upravljanja razmisliti pred morebitno ponovno uporabo fiskalnih pravil;
7. ugotavlja, da bi v sedanjih razmerah uporaba sedanjega fiskalnega okvira, zlasti prilagoditvenih poti, privedla do hitrega zmanjševanja dolga, kar bi lahko ogrozilo okrevanje gospodarstev, države članice pa bi bile morda manj zavezane spoštovanju pravil;
8. poziva Komisijo, naj za države članice pripravi jasne smernice v zvezi s fiskalno politiko v obdobju uporabe splošne odstopne klavzule, da bi dosegle ugoden srednjeročni fiskalni položaj in zagotovile srednjeročno fiskalno vzdržnost; poziva, naj se po deaktivaciji splošne odstopne klavzule in dokler revidirani okvir ekonomskega upravljanja še ni pripravljen, uporabijo vse določbe sedanjega okvira, ki omogočajo prožnost, kot je „klavzula o izrednih dogodkih“, pri čemer naj se obravnava vsaka

²⁹ Sporočilo Komisije z naslovom Usklajevanje ekonomskih politik v letu 2021: premagovanje COVID-19, podpora okrevanju in posodobitev našega gospodarstva, Bruselj, 2.6.2021, COM(2021)0500.

država posebej, da bi preprečili prezgodnjo fiskalno konsolidacijo in omejili tveganja dolgotrajne škode;

9. meni, da je treba ukrepe v okviru ekonomskih kazalnikov in prilagoditvenih poti izvajati previdno, zato poziva k reviziji vademekuma in kodeksa ravnanja, ki spremljata Pakt za stabilnost in rast; poudarja, da bi morali s fiskalnimi smernicami preprečevati prociklične trende, spodbujati navzgor usmerjeno konvergenco ter krepiti trajnostno, vključujoče, zeleno in digitalno okrevanje, ki bi prispevalo k ciljem evropskega zelenega dogovora in izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pri tem pa bi morali upoštevati različne razmere v državah članicah in odpravljati makroekonomska neravnotežja;
10. meni, da bi bilo treba posojila v okviru instrumenta Next Generation EU (NGEU) evidentirati kot državni dolg; poziva Komisijo, naj pri posodobitvi smernic za izvajanje Pakta za stabilnost in rast odhodke, financirane iz posojil NGEU, obravnava enako kot v svojem sporočilu o prožnosti obravnava prispevke v Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI);
11. poziva, naj se ekspanzivna fiskalna naravnost nadaljuje, dokler bo to potrebno, da bi podprli okrevanje po pandemiji covida-19 in spodbudili preobrazbo, s katero bodo gospodarstva postala okolju prijaznejša ter bolj digitalna in vključujoča, obenem pa zagotovili fiskalno vzdržnost v srednjeročnem obdobju; svari pred prezgodnjim umikom podpore in se strinja s priporočilom Komisije, da bi morala fiskalna politika ostati prožna in se po potrebi prilagoditi spreminjajočim se razmeram; poudarja, da bi morali ob napredku pri okrevanju ukrepi za fiskalno podporo postati bolj ciljno usmerjeni; podpira politike, ki so prilagojene dani fazi pandemije, strategiji za gospodarsko okrevanje in razmeram v posameznih državah;
12. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo države članice oblikovale verodostojne strategije za ukinitiv kriznih ukrepov, ne da bi pri tem onemogočile prihodnjo fiskalno usmeritev;
13. se zaveda, da lahko pandemija dolgoročno povzroči zmanjševanje akumulacije kapitala in škoduje trgu dela, kar bi lahko negativno vplivalo na gospodarstvo; poudarja, da bo okrevanje verjetno ostalo neenakomerno, s fiskalno politiko pa bi bilo treba omejiti negativne učinke in zmanjšati neenakosti, in sicer s podpiranjem tistih segmentov gospodarstva in družbe, pri katerih obstaja večje tveganje zaostanka;
14. poziva države članice, naj visokokakovostno fiskalno podporo vključijo v verodostojen srednjeročni okvir in pripravijo trdne načrte za srednjeročno fiskalno politiko, da bi zagotovile, da bodo ekspanzivni fiskalni ukrepi, kjer so ti potrebni, podprti z rastjo in vključujočimi ukrepi, ter naj zagotovijo, da bo fiskalna politika proticiklična, pri čemer bi morale upoštevati, da so izredni ukrepi fiskalne politike začasni in omejeni ter namenjeni doseganju srednjeročne fiskalne vzdržnosti; poziva države članice, naj spremljajo fiskalna tveganja, zlasti pogojne obveznosti, če je to ustrezno; želi spomniti, da postaja vse bolj pomembno spremljanje fiskalnih tveganj v zvezi z vzdržnostjo; ugotavlja, da bi se s tovrstno dobro prakso upravljanja javnih financ izboljšali preglednost in odgovornost;
15. pozdravlja, da so se institucije EU in države članice takoj in usklajeno odzvale, da bi

preprečile oster porast insolventnosti podjetij in brezposelnosti; priporoča, naj se splošnejša podpora postopoma nadomesti z bolj ciljno usmerjenimi programi, da bi omejili tveganja za težave in škodo v podjetjih; priporoča, naj se javna podpora nameni le podjetjem, ki so lahko dolgoročno uspešna z vidika zelene in digitalne agende EU;

16. ugotavlja, da fiskalna naravnost držav članic in njihov makroekonomski okvir pogosto spodbujata prociklične fiskalne politike, tako v dobrih kot v slabih časih, saj v ugodnih razmerah ne ustvarjajo zadostnih rezerv, v težkih razmerah pa ne izkoriščajo dovolj fiskalnega manevrskega prostora; ugotavlja tudi, da so države članice, ki so imele fiskalni manevrski prostor, na splošno bile zmožne mobilizirati svežnje fiskalnih spodbud veliko hitreje in brez stroškov izposojanja, kar je pripomoglo k ublažitvi negativnih socialno-ekonomskih učinkov pandemije;
17. poudarja, da je fiskalna politika izjemno pomembna za to, da bodo države članice enako zmožne poskrbeti za trajnostno, zeleno, digitalno in vključujoče okrevanje, hkrati pa za to, da bodo zagotovile vzdržno fiskalno politiko in vzdržen državni dolg v dolgoročnem obdobju;
18. meni, da je skupni evropski fiskalni odziv (NGEU) bistven za okrevanje gospodarstva; poziva, naj se sredstva instrumenta NGEU začnejo hitro in učinkovito uporabljati – pri tem pa naj se dosledno spoštujejo dogovorjena merila –, saj bodo imela pomembno vlogo pri podpiranju trajnostnega in vključujočega gospodarskega okrevanja ter spodbujanju produktivnosti in naložb po vsej EU;

Pregled makroekonomskega zakonodajnega okvira

19. poudarja, da sta monetarna in fiskalna politika neločljivo povezani, pri čemer je treba v celoti spoštovati mandat ECB in njeno neodvisnost ter ohraniti njeno demokratično legitimnost; je seznanjen, da sta bili obe politiki ustrezno in odgovorno oblikovani ter da sta bili uspešni pri zagotavljanju potrebne podpore gospodarstvu po pandemiji covida-19, in sicer prva z ohranitvijo ugodnih pogojev financiranja, druga pa s podpiranjem podjetij, delavcev in ljudi, kar kaže, da je pri teh dveh politikah obstajala pripravljenost za odziv na sedanjo krizo; meni, da sedanjih fiskalnih ukrepov ne bi smeli prezgodaj umakniti, da ne bi izničili spodbud iz programa za okrevanje;
20. poudarja, da je monetarna politika v zadnjih nekaj letih nosila glavno breme stabilizacije in kriz; ugotavlja, da se je ob krizi, ki jo je povzročila pandemija, pokazalo, da za stabilizacijo ne more biti odgovorna zgolj monetarna politika in da bi morala imeti fiskalna politika močnejšo vlogo; čeprav so sedanje monetarne razmere spodbujevalne in podpirajo okrevanje gospodarstva v krizi, svari, da se ne bi smeli preveč zanašati na spodbujevalno naravnost monetarne politike in na izredno nizke stroške državnega dolga;
21. poudarja, da bodo imele nacionalne fiskalne politike skupaj s politikami Unije pomembno vlogo pri izpolnjevanju zavez in obveznosti Evropske unije v svetovnem boju proti podnebnim spremembam;
22. poudarja, da bi lahko realne obrestne mere srednje- do dolgoročno ostale nizke zaradi strukturnih dejavnikov, kot so staranje prebivalstva, naraščajoči prihranki, nizka inflacija, pripravljenost za naložbe in upočasnitev produktivnosti; meni, da bi morali z

makroekonomskimi politikami obravnavati dejavnike, ki lahko povzročijo dolgotrajno stagnacijo, in sicer z uvajanjem trajnostnih, uravnoteženih in socialno pravičnih reform, ki bi spodbujale rast in produktivnost; opozarja, da je za dolgotrajna stagnacijo med drugim značilno upadanje obsega delovne sile, majhno povpraševanje, presežni prihranki in malo naložb;

23. poudarja, da moramo biti pripravljeni na manj ugodne scenarije; ugotavlja, da so se zaradi šoka ob pandemiji covid-19 povečali prihranki in da so bile nekatere odločitve za naložbe odložene; poudarja, da bi se potem, ko bodo omejitveni ukrepi umaknjeni in bo gospodarstvo okrevalo, lahko obrestne mere zvišale zaradi višjih inflacijskih pričakovanj; poudarja, da je za sprostitev dodatnih sredstev, zlasti v okviru okrevanja EU, pomembno spodbujati javne in zasebne naložbe; poudarja, da za rast ni pomemben le obseg naložb, temveč tudi oblikovanje kakovostnih naložbenih programov in njihovo izvajanje; ugotavlja, da je med zadnjo krizo prišlo do znatnih naložbenih izgub in poudarja, da je za povečanje donosnosti naložb pomembno ponovno gospodarsko okrevanje;
24. meni, da je ustrezen in verodostojen okvir ekonomskega upravljanja nujen za vzdržne fiskalne politike, zadolževanje in primanjkljaj, s katerimi bi zagotovili verodostojne poti za zmanjšanje dolga, in sicer bi moral ta okvir spodbujati dolgoročno trajnostno in vključujočo rast ter hkrati zagotoviti ugodne pogoje financiranja, zlasti dolgoročno; meni tudi, da bi moral okvir vključevati elemente, s katerimi bi preprečili prociklične politike in v ugodnih razmerah ustvarili zadostne rezerve, da bi lahko po potrebi kratkoročno uporabili funkcijo makroekonomske stabilizacije ter zagotovili boljše in pregledno upravljanje, na katerem bi temeljilo gospodarstvo v korist ljudem;

Celovita analiza vzdržnosti državnega dolga

25. ugotavlja, da so se ravni državnega dolga znatno povečale in dosegle skoraj 102 % skupnega deleža javnega dolga v BDP v euroobmočju, po napovedih pa naj bi se ta delež v letih 2021 in 2022 še povečal, in da so nekatere države članice že precej zadolžene; ugotavlja, da so se razmere od določitve maastrichtskih meril spremenile; zato poudarja, da bi bilo treba okvir ekonomskega upravljanja pregledati ob upoštevanju sedanjih gospodarskih razmer in da bi moral novi okvir temeljiti na izkušnjah obstoječega in v celoti spoštovati primarni pogodbi, hkrati pa bi moral izhajati iz dejstev in biti usmerjen v prihodnost;
26. meni, da je treba okvir Unije za ekonomsko upravljanje pregledati, da bi poenostavili pravila o dolgu in izboljšali njihovo izvršljivost ter jih zasnovali tako, da bodo podpirala dolgoročno gospodarsko rast z ustreznimi javnimi in zasebnimi naložbami;
27. meni, da bi bilo treba ob pregledu okvira ekonomskega upravljanja razmisliti o načinu, da bi posamezne države svoj dolg zmanjševale s hitrostjo, ki bi bila primerna zanje, saj bi tako ohranili dolgoročno fiskalno vzdržnost ter trajnostno in vključujočo rast; poziva, naj cilji glede dolga ustrezno odražajo novo gospodarsko stvarnost in izzive posameznih držav;
28. meni, da bi se z evropskimi varnimi vrednostnimi papirji okrepila finančna stabilnost, izboljšala bi se transmisija monetarne politike in povečala mednarodna vloga eura;

29. se zaveda, da se bodo zelo visoki proračunski primanjkljaji v letih 2020 in 2021 ter nominalni padec BDP odražali v deležu javnega dolga v BDP;
30. priznava, da je zaradi nizkih obrestnih mer fiskalna politika pod manjšim pritiskom, saj so stroški servisiranja državnega dolga nižji; vztraja, da je treba pri analizi srednjeročne vzdržnosti državnega dolga ustrezno upoštevati posledice nizkih obrestnih mer, morebitne spremembe obrestnih mer in morebitne prihodnje ukrepe monetarne politike; ugotavlja, da se za države članice premije za tveganje lahko povečajo, zlasti za tiste z visokim ali naraščajočim dolgom, kar bi lahko dodatno obremenilo fiskalno politiko in gospodarstvo;
31. poudarja, da bodo stroški servisiranja dolga v bližnji prihodnosti verjetno ostali nizki zaradi velikega deleža dolga z dolgimi zapadlostmi in včasih negativnim donosom obveznic, primarni primanjkljaj pa se lahko izravna z ugodno razliko med nominalno obrestno mero in stopnjo nominalne rasti BDP; ugotavlja, da se lahko sedanje ugodno stanje glede stroškov servisiranja dolga sorazmerno hitro spremeni, medtem ko je za vzdržno zmanjšanje državnega dolga potrebno precej daljše obdobje; meni, da so nizki stroški servisiranja dolga priložnost za to, da se visoke stopnje dolga ohranijo in postopno dosežejo vzdržno raven, da se spodbudi potencialna rast in da se poveča odpornost gospodarstva;
32. poudarja, da so asimetrične stopnje rasti v državah članicah posledica strukturnih težav; meni, da rast ni edini cilj, saj je za to, da bi ustvarili gospodarstvo, ki deluje v korist ljudi, ter dosegli cilje zelenega dogovora in Pariškega sporazuma, potrebna usmerjena podpora politike, vključno s fiskalnimi prizadevanji;
33. opozarja, da so poleg reform zelo pomembne politike, ki spodbujajo rast, ter trajnostne zasebne in javne naložbe, s katerimi bomo povečali potencial rasti in dosegli cilje EU v zvezi z zelenim in digitalnim prehodom, okrepili konkurenčnost in produktivnost ter poglobili enotni trg; ponovno poudarja, da imajo v prihodnost usmerjene naložbe in odhodki pozitivne učinke prelivanja na srednje- in dolgoročno vzdržnost dolga; poziva države članice, naj vodijo vzdržne fiskalne politike, obenem pa naj ohranijo javne naložbe, ki se financirajo na nacionalni ravni in podpirajo rast;
34. poziva Komisijo, naj opravi celovito in pregledno analizo vzdržnosti državnega dolga, da bi oblikovalcem politik pomagala pri oblikovanju ustrezne, jasne in pregledne prilagoditvene poti za posamezno državo; opozarja, da bi z uporabo inovativnih orodij in metod, kot so stresni testi in stohastična analiza, bolje ocenili morebitna tveganja za dinamiko javnega dolga (kot so razlike med obrestno mero in gospodarsko rastjo, sestava dolga, demografski trendi in vzdržnost) ter kakovost javne porabe.

Okvir za usklajevanje fiskalne politike EU

35. poziva Komisijo, naj med postopkom pregleda razmisli o vlogi fiskalne politike v evropskem gospodarstvu, pri čemer naj obravnava pomanjkljivosti, ki so bile v fiskalnem okviru EU ugotovljene že pred izbruhom pandemije³⁰, upošteva pa naj tudi

³⁰ Evropski fiskalni odbor (2018), Letno poročilo za leto 2018, september; Evropski fiskalni odbor (2020), letno poročilo za leto 2020, september.

njene posledice;

36. poziva Komisijo, naj preuči, kako spodbujati fiskalno vzdržnost in uvajanje proticikličnih pravil, ter razmisli o tem, kako bi poenostavila okvir in povečala svojo avtonomnost pri izvrševanju pravil znotraj okvira, v katerem bo odgovornost jasneje določena; poziva tudi, naj se vzpostavijo mehanizmi prožnosti, ki bodo jasno določeni in pregledno sproženi, kadar koli je izkoriščanje prožnosti dobro utemeljeno z večjo učinkovitostjo in verodostojnostjo; poudarja, kako pomembno je vzpostaviti okvir, ki bo zagotovil usklajenost fiskalnih politik ter pri katerem se bodo upoštevale spremembe v gospodarstvu in pogojih financiranja, pa tudi posebnosti in politični cilji posameznih držav članic; poleg tega meni, da bi moral okvir EU za usklajevanje fiskalne politike omogočati spodbujanje dolgoročne trajnostne in vključujoče rasti v EU, hkrati pa ohraniti zaščitne ukrepe pred tveganji za vzdržnost dolga;
37. je seznanjen s predlogom Evropskega fiskalnega odbora, da bi bilo treba fiskalni okvir EU obnoviti na podlagi treh načel: (i) okvirna referenčna vrednost za dolg, tj. ciljni delež dolga in prilagoditvena pot za njegovo zmanjšanje za vsako državo posebej; (ii) enotni kazalnik fiskalne uspešnosti, tj. pravilo o odhodkih za države, katerih dolg presega njegov ciljni delež, in (iii) splošna odstopna klavzula, katere uporaba bi bila podprta z mnenjem na podlagi neodvisne analize in svetovanja;
38. poudarja, da mora biti prilagoditvena pot za posamezne države določena realistično in pregledno, da bi bila bolj prilagojena njihovi stvarnosti in temeljila na vzdržni stopnji dolga posameznih držav članic;
39. v skladu s predlogom Evropskega fiskalnega odbora meni, da bi bila fiskalna pravila v EU bolj pregledna, če bi uvedli pravilo o nominalni zgornji meji javne porabe³¹, ki bi ga uporabili, kadar bi javni dolg države presegel določen prag; meni, da bi morala biti rast te zgornje meje odvisna od pričakovane potencialne rasti proizvodnje, pričakovane inflacije in oddaljenosti od referenčne vrednosti za dolg; opozarja, da bi bili stroški servisiranja dolga in plačila nadomestil za brezposelnost (po nespremenjenih stopnjah) izključeni, rast odhodkov pa bi bila prilagojena učinku diskrecijskih sprememb pri javnofinančnih prihodkih (tj. neposrednih in posrednih davčnih stopenj);
40. ugotavlja, da bo prilagoditvena pot, ki bo določena za posamezne države članice in za katero bodo prevzele odgovornost, bolj verodostojna in bo prispevala, da bodo države članice bolj spoštovale pravila; ugotavlja tudi, da bi morala biti pot za posamezne države določena na podlagi pregledne in celovite ekonomske analize ter razprave med državami članicami in Evropsko komisijo v okviru evropskega semestra, v katerega bi lahko po potrebi vključili posvetovanje z Evropskim fiskalnim odborom in nacionalnimi neodvisnimi fiskalnimi institucijami;
41. poudarja, da pravila o odhodkih vsebujejo elemente za avtomatsko stabilizacijo³²;

³¹ Zgornja meja, določena za tri do pet let, ki bi bila odvisna od pričakovane potencialne rasti proizvodnje, pričakovane inflacije in oddaljenosti od referenčne vrednosti za dolg.

³² Ocena Evropskega fiskalnega odbora o fiskalnih pravilih EU s poudarkom na zakonodaji šesterčka in dvojčka: „zgornja meja neto primarnih izdatkov vsebuje element za avtomatsko stabilizacijo: če dejanska proizvodnja raste počasneje kot po trendni stopnji potencialne proizvodnje, bo rast neto primarnih odhodkov presegla slednjo, naraščajoči delež odhodkov v BDP pa bo pomagal stabilizirati gospodarstvo; če pa bo BDP dejansko rasel hitreje od trenda, se bo delež neto odhodkov v BDP zmanjšal.“

ugotavlja, da so se ta pravila izkazala za učinkovitejša pri zmanjševanju procikličnosti fiskalne politike³³; poudarja, da so avtomatski stabilizatorji pomembni zaradi vse večje negotovosti; je seznanjen tudi s priporočilom Evropskega fiskalnega odbora, naj se vzpostavi kompenzacijski račun, v katerem se bodo zbirala odstopanja od načrtovane rasti neto primarnih odhodkov;

42. poudarja, da morajo nosilci političnega odločanja imeti možnost, da brez težav preverijo in nadzorujejo poglavitna merila v okviru ekonomskega upravljanja, saj se bo tako povečala preglednost in razumljivost tako za oblikovalce politik kot za javnost; ugotavlja, da za koncepte, kot je analiza proizvodne vrzeli, to ne velja; poudarja, da bo v obdobju po krizi negotovost glede proizvodne vrzeli še večja kot v preteklosti; meni, da potencialne rasti proizvodnje sicer ni mogoče opazovati in jo je treba oceniti, vendar je v primerjavi s proizvodno vrzeljo manj verjetno, da bo revidirana;
43. v skladu z mnenjem Evropskega fiskalnega odbora predlaga splošno odstopno klavzulo, katere uporabo bi morala v primeru nepredvidenih gospodarskih razmer priporočiti Komisija in o njej odločiti Svet, podprta pa bi bila lahko z mnenjem, ki bi temeljilo na neodvisni in natančno določeni ekonomski analizi, saj bi bil s tem postopek v primeru nepredvidljivih okoliščin manj zapleten, še vedno pa bi bilo mogoče ukrepati; poudarja pa, da bi bilo treba v primeru sodelovanja neodvisnega organa jasno določiti njegovo sestavo, da bi zagotovili objektivnost pri presojanju pravil ter neodvisnost organa, poleg tega pa v postopku ne bi prihajalo do zamud;
44. poudarja, da se v razmerah, ko so javne finance pod pritiskom, javne naložbe običajno zmanjšajo; ugotavlja, da so za reševanje sedanjih gospodarskih, socialnih in okoljskih izzivov v EU potrebna natančno usmerjena prizadevanja, zlasti v zvezi s socialno odpornostjo, podnebnimi spremembami in digitalizacijo; poudarja, da je okvir EU za ekonomsko upravljanje pomemben za to, da vlade lahko ohranijo javne naložbe, ne da bi pri tem ogrozile vzdržnost dolga; poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za bolj kakovostne javne finance; poziva, naj se v revidiranem okviru večji poudarek nameni kakovosti javnega dolga; poudarja, da kakovostne javne finance krepijo dolgoročno vzdržnost državnega dolga in povečujejo dolgoročni potencial rasti;
45. opozarja, da po mnenju Evropskega fiskalnega odbora nekateri jasno določeni odhodki, ki spodbujajo trajnostno rast, ne bi bili upoštevani pri zgornji meji rasti neto primarnih odhodkov;
46. poudarja, da javni prihodki pomembno prispevajo k vzdržnim javnim financam in da lahko njihova stabilnost pomaga zagotoviti verodostojno strategijo za zmanjšanje državnega dolga; poziva države članice, naj sprejmejo dodatne ukrepe za boj proti davčnim goljufijam, izogibanju davkom in davčnim utajam ter pranju denarja; ponovno poudarja, da države članice z učinkovitimi ukrepi na tem področju ustvarjajo zaupanje v upravljanje javnih financ; opozarja, da mora biti politika odhodkov odgovorna, da bi se izognili pritisku za povečanje davkov;
47. ugotavlja, da Evropski fiskalni odbor odločno zagovarja uvedbo skupne fiskalne zmogljivosti na evropski ravni, ki bi ustvarila spodbude za večje spoštovanje fiskalnih

³³ Manescu, C., Bova, E. (2021), *Effectiveness of national expenditure rules: Evidence from EU member states* (Učinkovitost nacionalnih pravil o odhodkih: kaj kažejo podatki držav članic EU).

pravil EU; nadalje ugotavlja, da so se s tem mnenjem strinjale tudi druge institucije, kot sta Mednarodni denarni sklad in ECB;

48. pozdravlja pobudi NGEU in SURE; poudarja, da se NGEU financira z izdajanjem dolžniških instrumentov, za katere jamči proračun EU; opozarja, da bodo z izdajanjem evropskih dolžniških instrumentov³⁴ na voljo evropska visokokakovostna sredstva; poziva Komisijo, naj izkoristi vse možnosti svežnja za okrevanje gospodarstva in instrumenta SURE, da bi izboljšala konvergenco med državami članicami, uveljavila politike EU in zmanjšala izpostavljenost EU gospodarskim pretresom; opozarja, da sta bila sedanja instrumenta NGEU in SURE zasnovana kot začasna, in poudarja, da mora biti načrt za odplačilo dolga, vezanega na obveznice NGEU in SURE, pregleden;

Nadzor makroekonomskih neravnotežij

49. poudarja, da je postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji pomemben pri odkrivanju, preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij v EU; je seznanjen z ugotovitvami Evropskega računskega sodišča³⁵, da čeprav je mehanizem za izvajanje tega postopka na splošno dobro zasnovan, njegov potencial ni bil v celoti izkoriščen, da bi z njim lahko učinkovito preprečili in odpravljali neravnotežja; ugotavlja tudi, da klasifikacija držav članic z neravnotežji ni pregledna, da javnost ni dovolj seznanjena s postopkom in njegovimi posledicami ter da se v priporočilih ne spodbujajo dovolj politični ukrepi za odpravo teh neravnotežij, zlasti v euroobmočju;
50. poziva k učinkovitejši uporabi poročila o mehanizmu opozarjanja, pri čemer je seznanjen z zadnjo tehnično revizijo preglednice v okviru postopka v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem, ki jo je opravila Komisija, ter pozdravlja podrobno in celovito analizo, na kateri temelji poročilo; vztraja, da mora ta preglednica upoštevati in se osredotočiti na smiselne kazalnike in pragove, ki jasneje odražajo neravnotežja v euroobmočju, poleg tega mora temeljiti na podatkih in biti pregledna; opozarja, da morajo biti priporočila za posamezne države namenjena temu, da države članice usmerjajo pri prihodnjih ukrepih; meni, da bi morala biti priporočila manj ambiciozna, zato pa bi jim morale države bolj slediti, pri čemer bi morala biti priporočila, ki se nanašajo na postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, usmerjena v politične ukrepe z neposrednim učinkom na neravnotežja, po potrebi pa bi morala biti usklajena s priporočili za euroobmočje;
51. meni, da morajo biti povezani učinki postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji ter Pakta za stabilnost in rast jasno razvidni in usklajeni, da bi dosegli njune cilje;
52. v zvezi s tem podpira predloge Evropskega fiskalnega odbora, da se premisleki glede postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji upoštevajo pri zgoraj omenjenem pravilu o odhodkih, po katerem bi imele države z visokim primanjkljajem na tekočem računu na podlagi medsebojnega dogovora nižjo zgornjo mejo ciljnih odhodkov, medtem ko bi imele države s čezmernim zunanjim presežkom višjo zgornjo mejo za

³⁴ Obveznice v okviru instrumentov NGEU in SURE.

³⁵ Posebno poročilo št. 03/2018: Revizija postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, Evropsko računsko sodišče.

stopnjo rasti odhodkov;

53. poziva, naj se v postopku v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem v večji meri vključijo makrobonitetni organi, da bi makroekonomska neravnotežja bolje prepoznali z makrobonitetnega vidika, pa tudi nacionalni odbori za produktivnost, da bi v postopku dosegli večje skupno razumevanje makroekonomskih razmer;

Upravljanje

54. poudarja, da so institucionalni okvir EU in metoda Skupnosti pomembna za določitev in učinkovito izvrševanje pravil ter za zaščito ter krepitev politične zavezanosti in odgovornosti, in opozarja, da šibka politična zavezanost ali odgovornost na nacionalni ravni vodita v še večje nespoštovanje pravil;
55. poudarja, da je treba okrepiti demokratično legitimnost, odgovornost in nadzor okvira ekonomskega upravljanja; meni, da bi bilo treba za večjo zavezanost obveznosti določiti na ravni, kjer se sprejemajo ali izvajajo odločitve, pri čemer bi morali nacionalni parlamenti nadzorovati nacionalne vlade, Evropski parlament pa bi moral nadzorovati evropsko izvršno oblast; zato poudarja vlogo institucij in opozarja, da je pri izvajanju okvira ekonomskega upravljanja EU doseči ustrezno ravnovesje med obveznostmi različnih institucij;
56. opozarja, da je evropski semester že uveljavljen okvir za usklajevanje proračunskih, ekonomskih, socialnih in zaposlitvenih politik po vsej Evropski uniji, s katerim se podpirajo dolgoročni cilji EU glede trajnostne rasti, vzdržnih javnih financ in navzgor usmerjene konvergence; ugotavlja, da je bil izvorni semester razširjen, tako da zdaj med drugim vključuje vidike, povezane s finančnim sektorjem in obdavčevanjem, pa tudi cilje OZN glede trajnostnega razvoja; ugotavlja, da mora EU za nadaljnjo krepitev ekonomske in socialne odpornosti uresničevati načela evropskega stebra socialnih pravic; opozarja, da spodbujanje trajnostne rasti vključuje spodbujanje fiskalnih politik, namenjenih doseganju ugodnega srednjeročnega fiskalnega položaja in srednjeročne fiskalne vzdržnosti, spodbujanje socialno pravičnih strukturnih reform, pospeševanje naložb za spodbujanje potenciala rasti ter podpiranje vključujočega prehoda na trajnostno in digitalno gospodarstvo; poudarja, da bi morali ministri za zaposlovanje in socialne zadeve ter finančnimi ministri, zlasti v euroobmočju, pri usklajevanju politik tesneje sodelovati; poudarja, da je bil koncept evropskega semestra uveden z Uredbo (EU) št. 1175/2011, ki je vključena v pregled ekonomskega upravljanja EU, in da so predlogi Komisije o tem, kako izboljšati proces semestra, dobrodošli;
57. poudarja, da je pomanjkanje odgovornosti ena od glavnih slabosti evropskega semestra; ugotavlja, da je treba njegov okvir zasnovati tako, da bo vključeval sklop dolgoročnih ciljev in smernic na ravni EU, na podlagi katerih se bodo usklajevale politične odločitve, ki bi morale ustrezno odražati nacionalne potrebe in prednostne naloge, oblikovati pa bi se morale na podlagi odprtega in vključujočega političnega dialoga med EU ter nacionalnimi institucijami in deležniki; meni, da so izkušnje v zvezi z upravljavsko strukturo mehanizma za okrevanje in odpornost lahko s pridom uporabijo pri določanju odgovornosti na nacionalni ravni, spodbujanju strateških ciljev EU in trajnostne rasti ter uveljavljanju priporočil za posamezne države;
58. poziva k ustrezni vključitvi Evropskega parlamenta v proces evropskega semestra;

poudarja, da je treba njegove splošne cilje in smernice določiti na podlagi celovite razprave;

59. želi spomniti, da je v sporazumu o boljši pripravi zakonodaje poudarjeno, da morata Evropski parlament in Svet kot sozakonodajalca svoja pooblastila izvrševati na enakopravni osnovi in da ju mora Komisija zato obravnavati enako, ter poudarja vlogo in odgovornost nacionalnih parlamentov; opozarja, da Evropski parlament v skladu s členoma 121 in 126 PDEU ne more ne nadzorovati ne spremeniti priporočil, ki jih Svet sprejme v okviru evropskega semestra;
60. poziva k strožjemu demokratičnemu nadzoru na unijski in nacionalni ravni, da bi od nacionalnih vlad zahtevali odgovornost; poudarja, da večja nacionalna politična zavezanost oz. odgovornost vodita k doslednejšemu spoštovanju pravil; poziva k nadaljnemu poglobljanju medparlamentarnega sodelovanja, med drugim tudi v okviru konference iz člena 13 fiskalnega dogovora, da bi omogočili obsežno in pravočasno razpravo, kadar je potrebna;
61. priznava, da je pomembno, da se z makroekonomskim dialogom EU poveča odgovornost in izboljša politično usklajevanje, zato poziva, naj se oba okrepiata z dialogom na ravni euroobmočja in na nacionalni ravni, pri čemer naj v slednjem sodelujejo predstavniki vlade, združenja delodajalcev in sindikati, na obeh ravneh pa naj se predvidijo izmenjave s centralnimi bankami;
62. želi spomniti, da lahko pristojni odbor Evropskega parlamenta v skladu z zakonodajo povabi predsednika Sveta, Komisije in po potrebi predsednika Evropskega sveta ali predsednika Euroskupine, da nastopijo pred njim, to pa velja tudi za države članice, ki so v posebnem postopku ekonomskega upravljanja;
63. poudarja, da je pomembno evropski steber socialnih pravic izvajati in okoljske cilje uresničevati v skladu z zavezami EU glede podnebja, okolja in trajnostnega razvoja; poziva Komisijo in Evropski svet, naj te zaveze nujno upoštevata pri ekonomskem upravljanju Unije; poziva, naj se pregled socialnih kazalnikov evropskem stebru socialnih pravic v celoti upošteva pri spremljanju uspešnosti držav članic pri uresničevanju načel stebra; je seznanjen s pobudo Komisije, ki je potrdila, da bo revidirani pregled socialnih kazalnikov vključen v okvir za politično usklajevanje v okviru evropskega semestra; je seznanjen, da so voditelji EU pozdravili skupni predlog evropskih socialnih partnerjev za alternativni sklop kazalnikov za merjenje gospodarskega, socialnega in okoljskega napredka, ki dopolnjujejo BDP kot merilo blaginje ter kažejo na vključujočo in trajnostno rast; poziva, naj se pregled socialnih kazalnikov bolj odraža v političnih priporočilih;
64. meni, da bi morala biti uskladitev nacionalnih fiskalnih politik z zavezami EU iz Pariškega sporazuma med prednostnimi nalogami ter da bi morali biti koncept konkurenčne trajnosti in njene štiri osi, navedene v letni strategiji za trajnostno rast za leto 2020, še naprej glavne prednostne naloge dolgoročne strategije EU za rast v skladu z evropskim zelenim dogovorom; ugotavlja, da podnebje predstavlja resnično in resno tveganje za vzdržnost fiskalnih politik držav članic;
65. se strinja z Računskim sodiščem, da je treba priporočila za posamezne države v okviru

evropskega semestra bolje pripraviti in izvajati³⁶; predlaga, naj se politična priporočila natančneje usmerijo v kratkoročne in dolgoročne politične cilje za posamezne države;

66. pozdravlja, da se je vloga neodvisnih fiskalnih institucij v nacionalnem proračunskem postopku znatno povečala, saj je fiskalna politika s spremljanjem in neodvisno analizo postala preglednejša in odgovornejša; poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo neodvisne fiskalne institucije izpolnjevale pogoje za uresničevanje svojega mandata in opravljanje nalog, ter poudarja, da je treba po potrebi poskrbeti, da bodo te institucije odgovorne pred Evropskim in nacionalnimi parlamenti;
67. poudarja, da bi boljše izvrševanje dosegli, če bi si vsaka država članica prizadevala za močno zavezanost gospodarskopoličnim priporočilom in da bi si bilo treba v tem okviru prizadevati za pravo ravnovesje med medsebojno podporo in medsebojnim pritiskom ter med spodbudami in odvrčilnimi dejavniki;
68. pozdravlja sprejetje medinstitucionalnega sporazuma med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za njihovo uvedbo;
69. poziva Komisijo, naj dodatno razmisli o pripravi in izvajanju programov makroekonomskega prilagajanja, pri čemer naj zlasti upošteva, da je treba v procesu odločanja še povečati preglednost, zavezanost in demokratično odgovornost, pri čemer morajo ustrezno sodelovati deležniki in Evropski parlament; v zvezi s tem želi Komisiji in Svet spomniti na stališče, ki ga je Parlament sprejel na plenarnem zasedanju v zvezi z Uredbo (EU) št. 472/2013;
70. ugotavlja, da so države članice, ki zaključijo program makroekonomskega prilagajanja, pod okrepljenim nadzorom tudi v okviru evropskega semestra in da se lahko po potrebi pri njih izvede poglobljen pregled;
71. ugotavlja, da sta Evroskupina in vrh držav evroobmočja neformalna foruma za razpravo v okviru Sveta za ekonomske in finančne zadeve; poziva države članice, naj delujejo v okviru Skupnosti ter tako zagotovijo, da bo Evropski parlament deloval v svoji vlogi sozaknodajalca in uresničeval pravico do demokratičnega nadzora;
72. poziva, naj se za Evroskupino vzpostavi poslovnik, ki bo povečal preglednost odločanja in demokratično odgovornost; poziva k skupnemu dogovoru med Euroskupino in Evropskim parlamentom o tem, kako bi bilo te cilje mogoče najboljše doseči; poudarja, da so pomembni mehanizmi, ki državam članicam, ki niso članice euroobmočja, po potrebi omogočajo sodelovanje v razpravi;
73. poudarja, da mora biti okvir odločanja o ekonomskem upravljanju EU v skladu z metodo Skupnosti;
74. poudarja, da je razprava o ekonomskem upravljanju z državljani, organizacijami civilne družbe in socialnimi partnerji ter različnimi deležniki na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni pomemben del konference o prihodnosti Evrope; v zvezi s tem meni, da je konferenca o prihodnosti Evrope lahko forum za razmislek o večji

³⁶ Evropsko računsko sodišče.

demokracični legitimnosti pri določanju in uveljavljanju skupnih pravil EU o usklajevanju gospodarskih politik, ki bi jo dosegli z večjo udeležbo Evropskega parlamenta kot demokratičnega javnega foruma za to področje;

o

o o

75. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Euroskupini, Odboru regij, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Evropska komisija je predstavila sporočilo o pregledu ekonomskega upravljanja in o tem začela obsežno javno posvetovanje, namen tega samoiniciativnega poročila pa je prispevati k tej razpravi. Postopek pregleda in priprava poročila sta se začela tik pred izbruhom pandemije covid-19, zato sta bila nenadoma zaustavljena.

Pandemija je povzročila večplastno krizo z zdravstvenimi, gospodarskimi in socialnimi šoki brez primere, na katere se je bilo treba odzvati z izrednimi ukrepi. Komisija je že na začetku predlagala aktiviranje splošne odstopne klavzule iz Pakta za stabilnost in rast, kar se je izkazalo za učinkovito pri blažitvi ekonomskih in socialnih posledic krize v Evropi. Unija je z odzivom na krizne razmere okrepila ekonomsko in monetarno unijo ter je bila doslej uspešna pri vzpostavljanju zaupanja, tako da se je zmanjšala nestanovitnost finančnih trgov v tem procesu. Z izdajo obveznic pa je jasno pokazala, da je zavezana skupnim prizadevanjem za uspešno okrevanje.

Učinki krize, ki je nastala zaradi pandemije, so precej asimetrični. V času pisanja – kljub temu, da so se kampanje cepljenja že začele – še vedno vlada velika negotovost glede tega, kako dolgo bo trajala pandemija in kakšne bodo njene dolgotrajne posledice. Zato menim, da je naša odgovornost, da začnemo razmišljati o oblikovanju skupne vizije o tem, kakšen naj bi bil v prihodnosti okvir ekonomskega upravljanja Unije. S poročevalci v senci smo se seznanili s stališči akademskih strokovnjakov na visoki ravni, možganskih trustov, zasebnega sektorja, mednarodnih organizacij ali vladnih organov. Te razprave so nam omogočile boljše skupno razumevanje glavnih izzivov, ki so pred nami, in različnih predlogov, ki so izvedljivi in učinkoviti.

Namen tega osnutka poročila je ponuditi koristno podlago za razpravo in razmislek, da bi v Evropskem parlamentu na to temo dosegli soglasje in našim državljanom predstavili nekaj, kar bodo videli kot odkrito prizadevanje za doseganje kompromisov v prihodnjih letih.

Trajnostno in vključujoče okrevanje

Strinjam se z Evropskim fiskalnim odborom, da potrebujemo jasno začrtano pot za prenovo fiskalnega okvira, preden se deaktivira splošna odstopna klavzula.

Pogoji za deaktiviranje te klavzule so jasni, vendar mora temeljiti na obsežni oceni in upoštevati je treba zdravstvene, socialne in ekonomske razmere v državah članicah, da bodo imele zagotovljeno fiskalno podporo, dokler jo bodo potrebovale.

Komisija mora pripraviti ustrezne smernice za prehodno obdobje pred prenovitvijo fiskalnega okvira. V tem obdobju bi bilo treba za vsako državo posebej predvideti uporabo „klavzule o izrednih dogodkih“³⁷, da ne bi prišlo do prezgodnje fiskalne konsolidacije. Prav tako ne bi smeli sprožiti postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, da bi se izognili procikličnim politikam, spodbujali navzgor usmerjeno konvergenco ter preprečili makroekonomska neravnotežja.

Dosedanje izkušnje nas učijo, da je prezgodnji umik podpornih politik ekonomsko, socialno

³⁷ Člen 5(1) Uredbe (ES) št. 1466/97.

in politično zelo draga in dolgotrajna poteza. Okrevanje mora, dokler je to potrebno, spremljati fiskalna naravnost, ki pomaga usmerjati prehod na zeleno, digitalno in vključujoče gospodarstvo ter zagotavlja fiskalno vzdržnost. Pri tem je ključnega pomena hitro, pametno in učinkovito izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost. Zaradi nenadnega in neusklajenega umika podpornih ukrepov bi lahko prišlo do finančnih težav, splošnejšo podporo pa bi bilo treba postopoma nadomestiti z bolj ciljno usmerjenimi programi, vključno z ukrepi za solventnost. Države članice bi morale visoko kakovostno ekspanzivno fiskalno podporo vključiti v verodostojne srednjeročne fiskalne okvire, zlasti za obvladovanje tveganj.

Evropa potrebuje nov fiskalni okvir, ki bo ustrezal svojemu namenu

Povezanost fiskalne in monetarne politike

Danes preudarna fiskalna politika ne velja več za politiko, ki zagotavlja zmanjšanje primanjkljaja. Poleg tega živimo v svetu, kjer je vloga monetarne politike precej omejena na obrestne mere z ničelno spodnjo mejo. Ti dve ravni politike se trenutno dopolnjujeta na izjemen način. Sedanje okolje nizkih obrestnih mer, nizke rasti in nizke inflacije ustvarja edinstveno priložnost za vzajemno krepitev fiskalne in monetarne unije pri doseganju ciljev EU, pri čemer lahko vsaka od njiju obenem deluje samostojno.

Menim, da bodo obrestne mere zaradi strukturnih dejavnikov, kot so demografski trendi, svetovni prihranki in nizka rast produktivnosti, verjetno še dolgo časa nizke. Čeprav je še vedno precej nejasno, zakaj se obrestne mere znižujejo, morajo makroekonomske politike dolgoročno preučiti dejavnike, ki vplivajo na dolgotrajno stagnacijo.

Širša analiza vzdržnosti dolga

Fiskalni položaj se bo v prihodnjih letih poslabšal, vendar pogoji državnega financiranja kljub temu, da bruto potrebe po financiranju v vseh državah članicah naraščajo, ostajajo ugodni. Trenutni stroški obresti za servisiranje dolga so v primerjavi z dosedanjimi standardi nizki.

Osnovni koncept za vzdržnost dolga so razlike med obrestno mero in stopnjo rasti. Z rastjo naših gospodarstev se bo primarni primanjkljaj verjetno izravnal z ugodnimi razlikami med obrestno mero in stopnjo rasti in če bodo takšne razlike ostale negativne, bo zagotovljeno ohranjanje in postopno zmanjševanje visoke ravni zadolženosti.

Pri tem je izrednega pomena obsežna in pregledna analiza vzdržnosti dolga. Način zmanjševanja dolga bi moral biti različen, saj je učinkovitost sedanjega univerzalnega pristopa omejena. Prav tako bi morali bolj uporabljati inovativna orodja in metode, kot so stresni testi in stohastična analiza, da bi upoštevali morebitna tveganja za dinamiko javnega dolga, kot so razlike med obrestno mero in ekonomsko rastjo, sestava dolga, demografski trendi in podnebne spremembe.

Temeljita prenova fiskalnega okvira EU

Sedanji okvir upravljanja je izboljšal usklajevanje med državami članicami, prispeval k zmanjšanju makroekonomskih neravnotežij in spodbujal konvergenco fiskalnih saldov na bolj vzdržne ravni. Vendar ima tudi precejšnje slabosti, denimo zaradi kompleksnosti, šibkega izvrševanja, pomanjkanja odgovornosti in spodbud za izvajanje proticikličnih politik ter

pomanjkanja centralne stabilizacijske zmogljivosti, da bi lahko obvladoval idiosinkratične šoke. Poleg tega ni bil uspešen pri zmanjšanju razlik med zadolženostjo v EU ter ni zaščitil oziroma spodbudil naložb v rast.

Pravila o dolgu in primanjkljaju so postala cilji in ne instrumenti. Prizadevanja za popoln fiskalni okvir bi morali preusmeriti v prizadevanja za ustrezno fiskalno politiko. Potrebujemo okvir, ki bo spodbujal rast in ustvarjal ustrezne spodbude za izvajanje politik za rast. Potrebna so tudi dobro opredeljena, pregledna, enostavna, prožna in izvršljiva pravila v verodostojnem in demokratičnem okviru, ki so skladna s prednostnimi nalogami politik EU, upoštevajo posebnosti držav članic ter spodbujajo navzgor usmerjeno ekonomsko in socialno konvergenco.

V okviru pristojnosti iz primarnih pogodb predlagam:

1. enotno referenčno vrednost za dolg, da bi zmanjšali visoke deleže dolga v realističnem in razumnem časovnem obdobju, ta referenčna vrednost pa se mora razlikovati od obstoječe stopnje zadolženosti držav članic;
2. enotni kazalnik fiskalne uspešnosti – pravilo o odhodkih – za države, ki presegajo določen prag za stopnjo javnega dolga³⁸;
3. enotno odstopno klavzulo, ki bi nadomeščala nekatere elemente prožnosti, ki so bili uvedeni.

Podobno kot v Evropskem fiskalnem odboru bi bilo treba v fiskalnem okviru posebno obravnavati naložbe za rast, da bi ga izvzeli iz pravila o odhodkih, zlasti naložbe v okviru instrumenta za okrevanje Next Generation EU za spodbujanje dolgoročnih ciljev EU.

Menim, da so prihodki, ki jih pobirajo vlade, bistveni element za zagotavljanje vzdržnosti državnega proračuna in da mora EU odločno ukrepati proti davčnim goljufijam, izogibanju davkom in davčnim utajam ter pranju denarja, da bi preprečili davčni damping in erozijo davčne osnove.

Čeprav sta instrumenta Next Generation EU in SURE inovativna elementa za reševanje sedanje krize, sta bila zasnovana kot začasni orodji. Obsežno izdajanje dolžniških instrumentov EU je zgodovinski korak in ponuja obetavne možnosti za oblikovanje trajnega evropskega varnega vrednostnega papirja, pa tudi dodatne priložnosti za vzpostavitev trajnih instrumentov v naboru orodij Unije za makroekonomsko upravljanje. V zvezi s tem se strinjam z Evropskim fiskalnim odborom, da je potrebna stalna centralna fiskalna zmogljivost. O uvedbi proračunske zmogljivosti na ravni euroobmočja se je že razpravljalo in želela bi opomniti na stališče Evropskega parlamenta o „posebni proračunski zmogljivosti euroobmočja“.

Reforma postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji

Potencial postopka v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem zaradi strukturnih pomanjkljivosti žal ni bil nikoli v celoti izkoriščen, zlasti zaradi asimetričnosti kazalnikov ter

³⁸ Omejitve odhodkov bi bilo treba odpraviti, če je javni dolg države pod referenčno vrednostjo za razmerje med javnim dolgom in BDP.

naraščajočega števila vključenih kazalnikov brez jasno opredeljenih prednostnih nalog in odgovornosti.

Zato predlagam, naj se v sklopu prenove okvira reformira postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, da bi bili kazalniki in priporočila bolj usmerjeni v prihodnost in simetrični z vidika previsokih in prenizkih ciljnih vrednosti ter da bi se osredotočili na kazalnike, ki so pod nadzorom oblikovalcev politik in usmerjeni v zmanjševanje neravnotežij znotraj euroobmočja.

Predlagam, da si prizadevamo za večjo skladnost s priporočili za zmanjšanje tveganja in da se priporočila za posamezne države, ki so relevantna za postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, osredotočijo na ukrepe politike, ki lahko neposredno vplivajo na odpravo neravnotežij.

Menim, da razmerje med postopkom v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji in paktom za stabilnost in rast ni dovolj jasno in dosledno. Reformirani in v prihodnost usmerjeni postopek v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem bi moral zagotoviti smernice za izvajanje nacionalne fiskalne politike, v postopek v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem pa bi morali biti bolj vključeni nacionalni makrobonitetni organi in nacionalni sveti za produktivnost.

Ekonomsko upravljanje

Semester je glavni okvir za usklajevanje ekonomskih in socialnih politik, ki podpira evropski zeleni dogovor kot novo strategijo EU za trajnostno rast in ciljno usmerjeno konvergenco k višjim standardom, v kar je v celoti vključen socialni steber.

V zadnjih letih je ena od glavnih slabosti semestra pomanjkanje odgovornosti. Mehanizem za okrevanje in odpornost ter nacionalni načrti za oživitev bi morali omogočiti izboljšanje evropskega semestra, tako da bi se povečala odgovornost za njegovo izvajanje na nacionalni ravni. V semester bi bilo treba vključiti sklop dolgoročnih ciljev in smernic na ravni EU, ki bi bili vključeni v nacionalne načrte, politična priporočila o različnih ciljnih politikah, čeprav bi morale imeti države članice še vedno možnost, da svoje politične odločitve sprejemajo ob upoštevanju svojih prednostnih nalog na podlagi odprtega in vključujočega dialoga med EU ter nacionalnimi institucijami in deležniki. Evropski parlament sodeluje pri določanju splošnih ciljev in skupaj z nacionalnimi parlamenti izvaja demokratični nadzor.

Drugi element horizontalne demokracije je socialni dialog, ki je pomemben za krepitev odgovornosti, zaupanja in demokratične legitimnosti. Makroekonomski dialog na evropski ravni bi bilo treba okrepiti in vzpostaviti bi bilo treba makroekonomski dialog s predstavniki vlade ter združenji delodajalcev in sindikati v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba na obeh ravneh predvideti redno izmenjavo mnenj z Evropsko centralno banko in nacionalnimi centralnimi bankami.

Nujno je treba povečati in diverzificirati vire prihodkov proračuna EU ter učinkoviteje povezati lastna sredstva s cilji politike.

Evropski parlament je že v svojih prejšnjih resolucijah pozval k ponovni oceni organov in institucij, ki so bili ustanovljeni na medvladni ravni in so se v prejšnji krizi izognili demokratični odgovornosti. To zadeva postopek odločanja Euroskupine, da se določi ustrezna

demokratska odgovornost na nacionalni in evropski ravni, ter zahtevo Parlamenta, da mora biti predsednik Euroskupine hkrati podpredsednik Evropske komisije in tako pravno odgovoren Evropskemu parlamentu. Evropski mehanizem za stabilnost, ki je bil ustanovljen izven okvira EU, bi bilo treba vanj vključiti, še najbolj v proračun EU.

Način, kako se je Evropska unija soočila z izzivi v tej pandemiji, je v tej krizi povsem drugačen. Videli smo lahko, kako pomemben je institucionalni okvir EU in okvir Skupnosti za pogajanje, določanje in izvrševanje pravil ter za zaščito in krepitev močne politične odgovornosti in legitimnosti.

19.4.2021

MNENJE ODBORA ZA USTAVNE ZADEVE

za Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

o pregledu makroekonomskega zakonodajnega okvira za boljši učinek na evropsko realno gospodarstvo ter večjo preglednost pri odločanju in demokratično odgovornost (2020/2075(INI))

Pripravljaljka mnenja: Leila Chaibi

POBUDE

Odbor za ustavne zadeve poziva Odbor za ekonomske in monetarne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja, da mora vsaka institucionalna zasnova ustrezati svojemu namenu; poudarja, da je cilj makroekonomskih politik zagotoviti gospodarstvo, ki deluje za vse, oblikovati politike, ki temeljijo na solidarnosti in s feminističnim vidikom, poskrbeti, da nihče ne bo zapostavljen, ter zagotoviti odporne družbe, ki temeljijo na dobrobiti njihovih državljanov; ugotavlja, da so demokratične, pregledne in odgovorne institucije pomembne za zagotavljanje, da gospodarske politike ustrezajo svojemu namenu in zato zagotavljajo skupno dobro;
2. poudarja, da je treba okrepiti demokratično legitimnost, odgovornost in nadzor okvira gospodarskega upravljanja; meni, da bi bilo treba za večje prevzemanje odgovornosti obveznosti določiti na ravni, kjer se sprejemajo ali izvajajo odločitve, pri čemer bi morali nacionalni parlamenti nadzorovati nacionalne vlade, Evropski parlament pa bi moral nadzorovati evropsko izvršilno oblast; poudarja, da je pomembno pravilno in dosledno izvajati ovir v vseh državah članicah;
3. poudarja, da je pandemija covid-19 znova razkrila pomen okvir ekonomskega upravljanja Unije, ki je bil okrepljen, vendar ga je treba dodatno razviti, tudi s povečano preglednostjo; meni, da je treba preveriti izvajanje ekonomskega dialoga, da bi zagotovili ustrezni parlamentarni nadzor; poziva Komisijo in Svet, naj se na to potrebo odzoveta, zlasti s tesnejšim sodelovanjem Evropskega parlamenta in spodbujanjem udeležbe nacionalnih parlamentov, da bi okrepili odgovornost in demokratični nadzor nacionalnih vlad, ter z ustreznim posvetovanjem s socialnimi partnerji, civilno družbo in ustreznimi deležniki ter z njihovo udeležbo;
4. poziva k nadaljnjemu razvoju medparlamentarne konference iz člena 13 fiskalnega dogovora, da bi omogočili obsežne in pravočasne razprave, kadar so potrebne;

5. spodbuja učinkovito udeležbo nacionalnih parlamentov na nacionalni ravni, tako da se zagotovi, da imajo pravico pridobiti informacije od svojih nacionalnih vlad, ki delujejo v Svetu;
6. poziva, naj se uporabijo prožnosti v Pogodbah, da bi povečali uporabo metode skupnosti, prešli s soglasja na glasovanje s kvalificirano večino v Svetu ter s postopkom soodločanja vključili Parlament, kjer je to mogoče; zlasti poziva k sprejetju celovitega svežnja o premostitveni klavzuli za prehod na postopke glasovanja s kvalificirano večino v Svetu v zvezi z davčnimi zadevami in lastnimi sredstvi v proračunu EU;
7. želi spomniti na pomen parlamentarnega nadzora pri ekonomskemu upravljanju Unije; poziva Komisijo, naj zagotovi ustrezen parlamentarni nadzor pri njenem pregledu okvira ekonomskega upravljanja Unije; ponavlja svoje stališče o sklenitvi medinstitucionalnega sporazuma, ki bi formaliziral parlamentarni nadzor evropskega semestra;
8. poziva k okrepitvi demokratične vloge Parlamenta pri okviru ekonomskega upravljanja, tudi v zvezi s trajnostnim evropskim upravljanjem, da bi omogočili ustrezen nadzor odločitev, sprejetih v okviru ekonomske in monetarne unije ter evra;
9. želi spomniti, da Evropski parlament v skladu s členoma 121 in 126 Pogodbe o delovanju Evropske unije ne more ne nadzorovati ne spremeniti priporočil, ki jih Svet sprejme v okviru evropskega semestra; meni, da je nujno treba revidirati pogodbo, da bi povečali demokratično legitimnost, s tem ko bo Parlament odobril priporočila;
10. poudarja, da je pomembno usklajevati gospodarske, socialne in okoljske politike Unije, da bi ustvarili delovna mesta in rast; poziva, naj se upošteva socialna razsežnost ekonomske in monetarne unije ter v zvezi s tem opozarja, da je v členu 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije zapisano, da „pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti Unija upošteva zahteve, ki so povezane s spodbujanjem visoke stopnje zaposlenosti, zagotavljanjem ustrezne socialne zaščite, bojem proti socialni izključenosti“; poudarja, da je pomembno izvajati evropski steber socialnih pravic in okoljske cilje v skladu z zavezami EU glede podnebja, okolja in trajnostnega razvoja; nujno poziva Komisijo in Evropski svet, naj te zaveze upoštevata pri ekonomskem upravljanju Unije; poziva, naj se pregled socialnih kazalnikov v celoti upošteva za namene spremljanja uspešnosti držav članic pri izvajanju načel evropskega stebra socialnih pravic; želi spomniti, da bi se bilo treba pri gospodarskih in socialnih politikah ter politikah zaposlovanja posvetovati s socialnimi partnerji v skladu z nacionalnimi praksami, kot določa evropski steber socialnih pravic;
11. poziva Evropsko centralno banko (ECB), naj upošteva priporočila varuhinje človekovih pravic¹ in skrbno pregleda svoje notranje politike, da bi omejila nasprotja interesov, do katerih lahko pride zaradi pojava vrtljivih vrat ter sodelovanja članov izvršnega odbora in Sveta ECB v neformalnih forumih, v okviru katerih med drugim potekajo tajni pogovori z visokimi predstavniki zasebnega sektorja;
12. poudarja, da so potrebni ustrezni mehanizmi za obravnavanje ekonomskih šokov; pozdravlja ustanovitev sklada za okrevanje NextGenerationEU, ki je dodaten

¹ Zadeva 1697/2016/ANA o sodelovanju nekdanjega predsednika ECB Maria Draghija v Skupini tridesetih.

pomemben korak, vendar opozarja, da so potrebni trajni programi finančne pomoči; opozarja, da je potreben učinkovit institucionalni okvir, s katerim bi dodatno razvili tovrstne mehanizme in programe;

13. poudarja, da je zaradi trenutne krize pomembno upoštevati vse višjo raven brezposelnosti in neenakosti v Evropi v gospodarskem okviru Unije; meni, da je eden od najboljših način za obrnitev tega negativnega trenda okrepitev prizadevanj za ustvarjanje večjega števila in boljših delovnih mest v Evropi;
14. poudarja pomembno vlogo sistemov pozavarovanja za primer brezposelnosti v času upada gospodarske rasti; v zvezi s tem pozdravlja evropski instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) med pandemijo covid-19; poudarja, da je treba uspešno blažiti tako simetrične kot asimetrične ekonomske šoke v Uniji;
15. pozdravlja sprejetje medinstitucionalnih sporazumov med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev;
16. želi spomniti, da je v sporazumu o boljši pripravi zakonodaje poudarjeno, da morata Evropski parlament in Svet kot sozakonodajalca svoja pooblastila izvrševati na enakopravni osnovi in da ju mora Komisija zato obravnavati enako, ter poudarja vlogo in odgovornost nacionalnih parlamentov;
17. pozdravlja izdajo skupnega dolga v okviru NextGenerationEU ter odločitev o oblikovanju novih virov lastnih sredstev; vendar obžaluje počasno ratifikacijo te odločitve in poziva države članice, naj v zvezi s tem okrepijo svoja prizadevanja;
18. želi spomniti, da morajo v skladu s protokolom št. 14 k PDEU vse države članice prevzeti evro;
19. ugotavlja, da sta Evroskupina in vrh držav evroobmočja neformalna foruma za razpravo v okviru Sveta za ekonomske in finančne zadeve in Evropskega sveta, ter poziva k njuni vključitvi v okvir Pogodb; poziva države članice, naj delujejo v okviru Skupnosti, kar bo zagotovilo vlogo Evropskega parlamenta kot sozakonodajalca in njegovo pravico do demokratičnega nadzora;
20. poziva, naj se za Evroskupino uporablja poslovník, ki bo povečal preglednost odločanja in odgovornosti, vključno s postopki glasovanja in objavo rezultatov;
21. ponavlja svoje stališče, da bi bilo mogoče položaja predsednika Evroskupine in komisarja za gospodarske in finančne zadeve združiti, v tem primeru pa bi moral predsednik Komisije tega komisarja imenovati za podpredsednika Komisije;
22. ugotavlja, da so za poglobljeno in odpornejšo ekonomsko in monetarno unijo potrebni močnejše upravljanje, večja učinkovitost, manj kompleksnosti in več preglednosti, ter da načeloma pravila ne bi smela presežati tega, kar je potrebno za doseganje ciljev;
23. poudarja, da so socialno-ekonomske posledice pandemije covid-19 strukturne narave

in bodo imele dolgotrajne negativne učinke, zato si je treba prizadevati za celovit pregled sistema makroekonomskega upravljanja Unije, zlasti Pakta za stabilnost in rast;

24. vendar meni, da je nujno zagotoviti produktivne naložbe, ki so med drugim namenjene krepitvi evropskega stebra socialnih pravic, dvojnega prehoda ter raziskovalnega in inovacijskega sektorja; v zvezi s tem želi spomniti, da je Evropski fiskalni odbor predlagal izvzetje nekaterih specifičnih odhodkov, ki pospešujejo rast, iz neto zgornje meje rasti primarnih odhodkov;
25. pozdravlja dejstvo, da splošna odstopna klavzula Komisiji in Svetu omogoča, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politik in bistvene javne naložbe za odziv na zdravstvene, socialne in gospodarske krize v okviru okvira za Pakt za stabilnost in rast, ki bo temeljil na pravilih; poudarja, da bi morali splošno odstopno klavzulo, ki državam članicam omogoča začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja, uporabljati dokler epidemiološke razmere ne bodo dovoljevale normalizacije gospodarske dejavnosti; ugotavlja, da aktualne predhodne informacije kažejo, da bi se lahko splošna odstopna klavzula še naprej uporabljala v letu 2022;
26. želi spomniti na pomen enakosti spolov, ki je zapisana v členu 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; želi spomniti, da je treba pri imenovanjih na področju ekonomskih in monetarnih zadev EU spoštovati načela kvalifikacije, izkušenj in uravnotežene zastopanosti spolov; poziva nacionalne institucije in institucije EU, naj zagotovijo, da se ta načela spoštujejo, ter želi spomniti na stališče Parlamenta v odstavku 4 svoje resolucije z dne 14. marca 2019 o uravnoteženi zastopanosti spolov pri imenovanjih na področju ekonomskih in monetarnih zadev EU², v katerem se je Parlament zavezal, da ne bo upošteval seznamov kandidatov, pri katerih poleg zahtev v zvezi s kvalifikacijami in izkušnjami v izbirnem postopku ne bo upoštevano načelo uravnotežene zastopanosti spolov;
27. želi spomniti na svoj poziv Svetu, zlasti v svojem nedavnem letnem poročilu o ECB za leto 2020, naj za vse prihodnje razpise za delovna mesta pri ECB pripravi na spol uravnotežen ožji seznam kandidatov ter naj ga posreduje Parlamentu, kar bo Parlamentu omogočilo bolj smiselno svetovalno vlogo v postopku imenovanja članov izvršnega odbora;
28. meni, da je vzpostavitev ekonomske in monetarne unije neločljivo povezana s spoštovanjem načela pravne države in dokončanjem bančna unije; pozdravlja sprejetje Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna EU³;
29. poudarja pomembno vlogo, ki jo je imel Evropski parlament pri pogajanjih pred sprejetjem omenjene uredbe; v zvezi s tem želi spomniti, da se uredba v celoti uporablja;
30. poudarja, da je razprava o ekonomskem upravljanju z državljani, organizacijami civilne družbe in socialnimi partnerji ter različnimi deležniki na evropski, nacionalni,

² UL C 23, 21.1.2021, str. 105.

³ UL L 433I, 22.12.2020, str. 1.

regionalni in lokalni ravni pomemben del konference o prihodnosti Evrope;

31. poziva k ustreznemu upoštevanju sklepov konference; se zavezuje, da bo nemudoma in dejansko ukrepal na podlagi izidov konference, in sicer z zakonodajnimi predlogi, sprožitvijo postopka spremembe Pogodb ali na drug način; poziva drugi dve instituciji, naj storita enako;
32. poziva k izvajanju pregleda Pakta za stabilnost in rast ter vključitvi evropskega mehanizma za stabilnost in enotnega sklada za reševanje v pravo EU, da bi izboljšali demokratično odgovornost ekonomskega upravljanja in dokončali ekonomsko in monetarno unijo;
33. poziva, naj se v naslednji reviziji Pogodb odpravijo omejitve, ki določajo soglasje v Svetu in s tem omejujejo parlamentarna pooblastila pri soodločanju, in sicer na vseh področjih gospodarske in finančne politike;
34. poziva k preoblikovanju Evroskupine v organ Sveta.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	13.4.2021
Izid končnega glasovanja	+: 23 -: 4 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Geert Bourgeois, Fabio Massimo Castaldo, Leila Chaibi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Charles Goerens, Esteban González Pons, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Antonio Tajani, Mihai Tudose, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Othmar Karas, Niklas Nienab

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

23	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Esteban González Pons, Brice Hortefeux, Othmar Karas, Paulo Rangel, Sven Simon, Antonio Tajani, Rainer Wieland
Renew	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira, Mihai Tudose
The Left	Leila Chaibi, Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager, Gwendoline Delbos Corfield, Niklas Nienäß

4	-
ECR	Geert Bourgeois, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari

1	0
ID	Antonio Maria Rinaldi

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	21.6.2021
Izid končnega glasovanja	+: 38 -: 6 0: 12
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Gunnar Beck, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Francesca Donato, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Raffaele Fitto, Frances Fitzgerald, Luis Garicano, Sven Giegold, Valentino Grant, Claude Gruffat, Eero Heinäluoma, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Othmar Karas, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Aurore Lalucq, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Pedro Marques, Fulvio Martusciello, Kostas Mavridis (Costas Mavrides), Jörg Meuthen, Csaba Molnár, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Levteris Nikolau-Alavanos (Lefteris Nikolaou-Alavanos), Piernicola Pedicini, Kira Marie Peter-Hansen, Sirpa Pietikäinen, Dragoş Pîslaru, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Alfred Sant, Martin Schirdewan, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Ernest Urtasun, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin, Marco Zanni, Roberts Zīle
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Manon Aubry, Chris MacManus, Eva Maydell

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

38	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Markus Ferber, Frances Fitzgerald, Othmar Karas, Georgios Kircos (Georgios Kyrtsos), Aušra Maldeikienė, Fulvio Martusciello, Eva Maydell, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Sirpa Pietikäinen, Ralf Seekatz, Inese Vaidere
Renew	Gilles Boyer, Engin Eroglu, Luis Garicano, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Dragoş Pîslaru, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Pedro Marques, Kostas Mavridis (Costas Mavrides), Csaba Molnár, Evelyn Regner, Alfred Sant, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
Verts/ALE	Sven Giegold, Philippe Lamberts, Kira Marie Peter-Hansen, Ernest Urtasun

6	-
ID	Gunnar Beck, Jörg Meuthen
NI	Levteris Nikolau-Alavanos (Lefteris Nikolaou-Alavanos)
The Left	Manon Aubry, Chris MacManus, Martin Schirdewan

12	0
ECR	Raffaele Fitto, Johan Van Oortveldt, Roberts Zile
ID	Francesca Donato, Valentino Grant, France Jamet, Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
S&D	Aurore Lalucq
Verts/ALE	Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Piernicola Pedicini

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani